

## פרק עשירי

דף צט:

משנה ערב פסחים

1. מדוע אסרו לאכול בערב פסח מסמוך למנחה?  
עיין רשב"ם ד"ה לא יאכל, ר"ן דף יט. בדפי הרי"ף ד"ה לא יאכל (ועיין עוד רשב"ם דף קז: ד"ה או דילמא), ועיין מה שמובא לקמן שאלה 8.
2. אילו מאכלים מותרים בערב פסח עד סמוך למנחה ואסורים מאותו שעה?  
עיין תוס' ד"ה לא יאכל אדם, מהר"ם חלאוה ד"ה לא יאכל, שו"ע ורמ"א סימן תעא סע' ב ומ"ב שם ס"ק ט-יב.
3. האם מותר להקדים את הסדר בערב פסח, כפי שאפשר לקדש בערב שבת מבעוד יום?  
(כלפי מה נאמר הדין 'עד שתחשך'?)  
עיין תוס' ד"ה עד שתחשך, שו"ע סימן תעב סע' א ומ"ב שם ס"ק ד, (ועיין רשב"ם דף קט. ד"ה חוץ מערבי פסחים), (ועיין עוד מנחת אשר שמות סימן לב).
4. מה החידוש המיוחד ש'אפילו עני שבישראל' חייב לעשות הסיבה?  
עיין רשב"ם ד"ה ואפילו עני, תוס' ד"ה ואפילו עני, שו"ע ורמ"א סימן תעב סע' ב ומ"ב שם ס"ק ח.
5. מדוע שותים ד' כוסות בליל הסדר? מה החשיבות המיוחדת שאפילו עני צריך שיהיה לו ד' כוסות? על מי מוטל החיוב לדאוג לכך שיהיה ד' כוסות לעני?  
עיין רשב"ם ד"ה ולא יפחתו לו, תוס' ד"ה לא יפחתו לו (הראשון), ר"ן שם ד"ה לא יפחתו וד"ה מארבעה כוסות, (ועיין גמ' קיב).
6. האם כולם צריכים לשתות את הד' כוסות או רק בעל הבית?  
עיין תוס' ד"ה לא יפחתו, מהר"ל גבורות ה' פרק מח ד"ה ולא יפחתו לו, חידושי הגרי"ז על הרמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ט ד"ה והנראה לומר.

גמ' מאי איריא ערבי פסחים

7. מה היתה הה"א של הגמ' להקשות על המשנה שלנו שאוסרת לאכול 'סמוך למנחה' מהברייתא שאוסרת בכל ערב יו"ט 'מן המנחה'?  
עיין תוס' ד"ה מן המנחה ולמעלה.
8. לדעת רב הונא, מדוע מודה ר' יוסי שאסור לאכול סמוך למנחה בערב פסח? מה הסברה לחלק בין ערב פסח לערב שבת?  
עיין רשב"ם ד"ה משום, חידושי הרי"ן ד"ה אבל הכא, חידושי חתם סופר ד"ה עד שתחשך.

דף ק.

1. באיזה מקרה נחלקו בדין של 'מפסיקין'?  
עיין רשב"ם ד"ה מפסיקין לשבתות, תוס' ד"ה אין מפסיקין.

## שאלת מסכת בבא מציעא חכמ

2. לשיטת ר' יוסי ש'אין מפסיקין, מתי מקדשים? איך מקיימים את הדין של 'קידוש במקום סעודה'?

עיין רשב"ם ד"ה ולא כר' יוסי, תוס' ד"ה רבי יוסי אומר, רא"ש סוף סימן ז, ר"ן דף כ: בדפי הרי"ף ד"ה כוס ראשון מברך.

3. לפי מסקנת הסוגיה, באילו דינים נחלקו ר' יהודה ור' יוסי? ואיך אנו פוסקים? עיין רשב"ם ד"ה אמר לו רשב"ג, תוס' ד"ה אין מפסיקין בא"ד והלכה כר' יוסי, ועיין מה שמובא בסמוך.

ערב פסח		ערב שבת		
אין מתחילין	מפסיקין	אין מתחילין	מפסיקין	
				רבי יהודה
				רבי יוסי
				הלכה

4. לפי מסקנת הסוגיה, האם יש הגבלה על איזו אכילה מותרת בערב שבת? עיין רשב"ם ותוס' הנ"ל, גמ' גיטין דף לח: ורש"י שם ד"ה בערב שבת, שו"ע סימן רמט סע' ב ומ"ב שם.

**גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל**

5. כאיזה תנא סובר שמואל בדין של 'מפסיקין'? איך פוסקים בדין זה? עיין רשב"ם ולא כר' יוסי ולעיל ד"ה אמר לו רשב"ג, תוס' ד"ה אלא פורס מפה, שו"ע סימן רעא סע' ד ומ"ב שם ס"ק יד.

**דף ק:**

1. האם הברייתא של 'פורס מפה ומקדש' מתיחסת למקרה שהתחילו הסעודה מבעוד יום? האם הברייתא מסייעת לפסק של שמואל של 'פורס מפה ומקדש'? מה הטעם לדין זה? עיין רשב"ם ד"ה ולא כר' יוסי ודף ק: ד"ה ה"ג רבה בר בר חנה, תוס' ד"ה איקלע וד"ה שאין מביאין, רא"ש סימן ג, רי"ף דף יט: 'תניא כותיה דשמואל' ור"ן שם ד"ה אין הלכה וד"ה ואם הביא, מהר"ם חלווא ד"ה רבה בר רב הונא, שו"ע סימן רעא סע' ט ומ"ב שם ס"ק מא.

**גמ' אותם בני אדם שקידשו**

2. האם כולם צריכים לשתות יין כדי לצאת ידי קידוש? עיין רשב"ם ד"ה ידי קידוש יצאו, שו"ע סימן רעא סע' יג, יד.

3. האם ברכת היין של קידוש פוטר את היין ששותה בתוך הסעודה? מה הדין אם מברך על יין שאינו של קידוש קודם הסעודה? עיין רשב"ם ד"ה ידי יין לא יצאו, תוס' ד"ה ידי יין, שו"ע סימן קעד סע' ד ובה"ל שם ד"ה וכן פוטר.

4. מדוע צריכים קידוש במקום סעודה? עיין רשב"ם ד"ה אף ידי קידוש, תוס' ד"ה אף ידי קידוש, (ועיין רא"ש שמובא לקמן בשאלה 6).

5. להלכה, האם צריכים קידוש במקום סעודה? עיין תוס' ד"ה ידי קידוש יצאו (עד 'והיכא דליכא אורחים'), שו"ע סימן רע"ג סע' א.

6. בזמנינו שאין רגילות שאורחים אוכלים וישנים בבית הכנסת האם ראוי לקדש בבית הכנסת?

עיין תוס' הנ"ל בא"ד והיכא דליכא אורחים, רא"ש סימן ה בא"ד ומהשתא הוי ברכה לבטלה, ר"ן דף יט: בדפי הרי"ף ד"ה לאפוקי אורחים, אור זרוע שאלות ותשובות סימן תשנב אות ט, שו"ע ורמ"א סימן רסט סע' א ומ"ב שם בעיקר ס"ק ה.

#### דף קא.

1. מה המקור להצריך קידוש במקום סעודה?

עיין רש"י ד"ה אף ידי קידוש, אג"מ או"ח חלק ד סימן סג.

2. מדוע פשוט לשיטת רב שצריכים לקדש בבית הכנסת? עיין תוס' ד"ה ולשמואל.

3. איך יתכן שהעניינים אכלו וישנו בבית הכנסת, הרי יש בזה איסור משום כבוד בית כנסת (ע"פ שו"ע סימן קנא סע' א)?

עיין תוס' ד"ה דאכלו ושתו, ר"ן שמוכא לעיל דף ק: שאלה 6.

4. מה נחשב 'במקום' סעודה? מה הדין מחדר לחדר או מפינה לפינה באותו חדר? עיין תוס' ד"ה אבל ממקום למקום ולעיל דף ק: ד"ה ידי קידוש בא"ד והיכא דליכא אורחים, ר"ן דף כ. בדפי הרי"ף ד"ה ואפילו מארעא לאגרא וד"ה בי מר, שו"ע סימן רעג סע' א, ב, ג, מ"ב שם ובה"ל שם ד"ה וכן עיקר.

5. באילו נסיבות היה צריך שמואל לרדת מאיגרא לארעא?

עיין שפת אמת ד"ה זימנין סגיאיין, צ"ח ד"ה זימנין סגיאיין, אג"מ או"ח חלק ד סימן סג ענף ז.

6. איזה מאכל מהני כדי להיות נחשב 'במקום סעודה'?

עיין תוס' ד"ה טעימו מידי (ותוס' ד"ה ובקידושא דהכא), טור סימן רעג סע' ה וב"י שם ד"ה כתבו הגאונים (ועיין עוד פרישה סימן קסט ואג"מ הנ"ל), שו"ע שם ומ"ב שם (בעיקר ס"ק כה, כו) ובה"ל שם ד"ה כתבו הגאונים.

7. האם צריכים על פי דין לקדש במקום שיש נר דלוק?

עיין רא"ש סימן ה בא"ד יש רוצים להביא ראיה (וקרב"נ שם אות פ), שו"ע סימן רעג סע' ז ומ"ב שם ס"ק לב.

8. מה החידוש בזה שרבה פוסק כשמואל בדין של גרירת ספסל בשבת? עיין תוס' ד"ה והלכה כר"ש.

גמ' ור' יוחנן אמר אף ידי יין

9. באיזה מקרה יש לברך 'הטוב והמטיב' על שתית יין?

עיין רשב"ם ד"ה אחד שינוי, תוס' ד"ה שינוי יין, שו"ע סימן קעה ומ"ב שם.

#### דף קא:

1. על אילו מאכלים אמר ר' יוחנן שעל שינוי מקום אין צריך לברך?

עיין רשב"ם ד"ה ואחד שינוי מקום וד"ה לקיבעיה קמא, תוס' ד"ה אלא בדברים.

2. מה נחשב שינוי מקום להצריך ברכה חדשה?  
 עיין רשב"ם דף קב. סוף ד"ה ה"ג תניא כוותיה, תוס' ד"ה אלא בדברים בא"ד ושינוי מקום  
 היינו, ר"ן דף כ. בדפי הרי"ף ד"ה אבל מפינה לפינה.

3. מה נחשב 'דברים הטעונים ברכה לאחריהן במקומן'? האם רב חסדא חולק על דברי רב  
 ושמואל לעיל שסוברים שברכת היין שמברכים בבית הכנסת אינו פוטר את היין ששותים  
 בביתם?  
 עיין רשב"ם ד"ה בדברים שאינן טעונים וד"ה אבל דברים הטעונים, תוס' הנ"ל, רי"ף דף כ.  
 בא"ד ובין לרב ובין לשמואל, בעל המאור שם, שו"ע ורמ"א סימן קעח סע' ה.

4. מה סברת רב חסדא לומר שדווקא בדברים שצריכים ברכה אחריהם במקומם שינוי מקום  
 אינו מצריך ברכה ראשונה חדשה?  
 עיין רשב"ם ד"ה בדברים שאינן טעונים וד"ה אבל דברים הטעונים, רא"ש סימן ו, מרדכי דף  
 לה. (בדפים מאחורי הגמ') בא"ד אבל דברים הטעונים.

5. איך מדייקים שהברייתא של 'בני חבורה שהיו מסובין' מדברת בדברים שטעונים ברכה  
 אחריהן במקומן?  
 עיין רשב"ם ד"ה מדקתני עקרו, ר"ן דף כ: בדפי הרי"ף ד"ה חברים שהיו מסובין.

#### דף קב.

1. איך פוסקים במחלוקת בין ר' יוחנן, ר' חסדא ור' ששת על אילו דברים שינוי מקום מצריך  
 ברכה חדשה?  
 עיין רשב"ם ד"ה ה"ג תניא כוותיה דרב חסדא, תוס' הנ"ל, רי"ף דף כ: בא"ד וקאמרי רבואתא.

2. להלכה, על אילו דברים שינוי מקום מצריך ברכה חדשה? באיזה מקרה יש נ"מ אם נשאר  
 חלק מהחבורה שממשיכים לאכול? האם מותר לכתחילה לשנות מקום באמצע האכילה?  
 עיין שו"ע ורמ"א סימן קעח סע' א,ב.

3. במקרה ששינוי מקום מצריך ברכה חדשה, האם צריכים לברך ברכה אחרונה על האכילה  
 הראשונה קודם שמתחיל את האכילה השנייה?  
 עיין תוס' ד"ה כשהן יוצאין ותוס' דף קג: ד"ה בריך אבל כסא, ר"ן הנ"ל, שו"ע ורמ"א הנ"ל  
 וביאור הלכה שם ד"ה בלא ברכה .

4. מי שמפסיק כדי להתפלל באמצע הסעודה, האם זה נחשב הפסק לסעודה?  
 עיין תוס' ד"ה ועקרו רגליהם, שו"ע סימן קעח סע' ו.

#### דף קב:

גמ' תנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין

1. לדעת ר' יהודה האם מקדשים קודם בהמ"ז? ומדוע?  
 עיין רשב"ם ד"ה ה"ג תנו רבנן בני חבורה, תוס' ד"ה ה"ג ראשון אומר.

2. לשיטת ר' יוסי האם הוא יכול לקדש מיד אם רוצה?  
 עיין רשב"ם ד"ה כוס ראשון, עיין מה שמובא לעיל דף ק. שאלה 5.

3. על איזה תנא הגמ' מקשה שיש לומר את שניהם על כוס אחד? מדוע?  
עיינ רשב"ם ד"ה ולימרינהו, תוס' ד"ה ונימרינהו.

4. מה הסברה שאין עושים מצוות חבילות חבילות?  
עיינ רשב"ם ד"ה חבילות חבילות, תוס' מועד קטן דף ה: ד"ה לפי שאין מערבין.

5. האם הבדלה ובהמ"ז נחשב חסרון של 'אין אומרים שתי קדושות על כוס אחד? באילו מקרים אחרים יש נ"מ בדין זה?  
עיינ רשב"ם ד"ה משלשלן, רמב"ם הלכות שבת פרק כט הל' יב וראב"ד ומ"מ שם, מאירי ד"ה למדת ממה שכתבנו, תוס' ד"ה שאין אומרי' שתי קדושות.

6. במקרה שאין לו ב' כוסות איך מותר לו לאכול הסעודה קודם שאומר הבדלה?  
עיינ תוס' ד"ה מניחו לאחר המזון.

7. מדוע יותר מסתבר לומר שאין לו ב' כוסות ביו"ט אחרון מביו"ט ראשון?  
עיינ רשב"ם ד"ה דאית ליה, תוס' ד"ה דאית ליה.

גמ' גופא יום טוב שחל להיות

8. מדוע אין מזכיר בשמים בהבדלה ביו"ט שחל במוצ"ש?

עיינ רשב"ם סוף ד"ה ושמואל אמרי, תוס' ד"ה רב אמר, ר"ן דף כ: בדפי הרי"ף ד"ה אביי אמר יקזנה.

9. במה נחלקו האמוראים בסדר הברכות ביו"ט שחל במוצ"ש?

מתי מברכים על הנר? מדוע?	מתי מברכים על היין? מדוע?	מה קודם, קידוש או הבדלה? מדוע?		
			1. יקנ"ה	רב
			4. קני"ה	לוי
			5. קינ"ה	רבנן
			6. נקי"ה	מבד"ר
			2. ינה"ק	שמואל
			3. יהנ"ק	רבה
			7. ניה"ק	ר' יהושע
			8. נהי"ק	ריב"ח

1. רשב"ם ד"ה רב אמר

2. רשב"ם ד"ה ושמואל אמר

3. רשב"ם ד"ה ורבה אמר

4. רשב"ם ד"ה קני"ה, תוס' ד"ה קני"ה

5. רשב"ם ד"ה קינ"ה

6. רשב"ם ד"ה נקי"ה

7. הגה"ת רא"מ הרוויץ

8. רשב"ם ד"ה ה"ג שאמר משום

## דף קג.

1. במה נחלקו אב"י ורבא בסדר הברכות ביו"ט ראשון שחל במוצ"ש? עיין רשב"ם ד"ה ה"ג משל דר' יהושע.

2. מה סדר הברכות בהבדלה רגילה? מדוע? עיין שו"ע סימן רצו סע' א, ערוה"ש שם ס"ק ו, ועיין רשב"ם ד"ה נקי"ה.

## גמ' רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא

3. בביתו של הריש גלותא, על אילו כוסות היו מברכים? מדוע? עיין רשב"ם ד"ה לא הוי ידעיתו, תוס' ד"ה לא הוי ידעיתו.

4. האם צריכים לברך ברכה אחרונה על יין ששתה בתוך הסעודה? מדוע? (מה הדין ביין ששתה קודם הסעודה?) עיין רשב"ם ד"ה אסור לכו, תוס' ד"ה אנא דעבדי, (ועיין מה שמובא לעיל דף ק; שאלה 3).

## דף קג:

1. מדוע אמירת 'הב לן ונברך' נחשב הפסק להצריך ברכה חדשה? האם מותר לברך ברכה ראשונה ולהמשיך לשתות קודם שמברך ברהמ"ז? האם יש חילוקים בדין של 'נמלך' בין שתיה לאכילה ובין אורח לבעל הבית?

עיין רש"י ד"ה כיון דאמריתו, רא"ש סימן י ער 'ומה שאין מברכין', תוס' דף קא: ד"ה כשהן יוצאין, רשב"א ברכות דף מב. ד"ה ולית הלכתא, שו"ע סימן קעט סע' א-ה ומ"ב שם.

2. על איזה מהד' כוסות של ליל הסדר צריכים לברך בפה"ג?

עיין תוס' ד"ה רב אשי בריך, רא"ש סימן כד, שו"ע סימן תעד סע' א ומ"ב שם ס"ק ד.

3. איך הגמ' רצתה להוכיח מדברי רב שאין לברך על כוס של ברהמ"ז? איך זה נדחה? עיין רשב"ם ד"ה ואמר רב יקנ"ה וד"ה הכא, תוס' ד"ה וקאמר רב, חידושי ר' דוד ד"ה דהא יום טוב.

## גמ' כי מטא לאבדולי

4. על איזה נר ראוי לעשות הבדלה? ומדוע? מהו ביאור המשא ומתן שבין רבא ורב יעקב בר אבא לגבי הנהגת השמש בהדלקת אבוקה?

עיין ר"ן דף כא. בדפי הרי"ף ד"ה לא סבר לה מר, מרדכי דף לו. (בדפים אחורי הגמ') ד"ה א"ל ולא סבר לה, תוס' הרא"ש ד"ה א"ל שמעא, שו"ע ורמ"א סימן רצח סע' ב ומ"ב שם.

## גמ' פתח ואמר המבדיל בין קודש לחול

## דף קד.

1. אם רב סובר שאין לומר פחות מג' הבדלות ולא יותר מז', מדוע הגמ' מקשה על זה שאמר ד'?

עיין רשב"ם ד"ה והא מר, תוס' ד"ה ומר.

2. להלכה, כמה הבדלות צריכים לומר בנוסף של הבדלה? איזה נוסח אומרים כדי להתיר לעשות מלאכה?

עיין רי"ף דף כא. 'המבדיל לא יפחות', רמב"ם הלכות שבת פרק כט הל' גה, ר"ן על רי"ף שם ד"ה הוה אמרינן, שו"ע סימן רצט סע' י, חידושי הגרי"ז על הרמב"ם שם הל' ה.

3. מה הנוסח המדויק של הבדלה ביו"ט שחל במוצ"ש?  
 עיין תוס' ד"ה בעי למימר, ר"ן דף כא. בדפי הרי"ף ד"ה בין יום השביעי.

4. למ"ד שחותמים הבדלה 'מקדש ישראל', מה השייכות של זה למוצ"ש? מדוע המבדיל 'בין יום השביעי לששת ימי המעשה' נחשב מעין החתימה?  
 עיין רשב"ם ד"ה מקדש ישראל וד"ה מעין חתימה, תוס' ד"ה בין יום השביעי, מרדכי דף לו: (בדפים מאחורי הגמ').

5. כאיזה תנא סובר שמואל בנוסח החתימה של הבדלה?  
 עיין רשב"ם ד"ה ושמואל אמר.

### דף קד:

#### גמ' עולא איקלע לפומבדיתא

1. מה היה הנוסח של הבדלה שאמר עולא? מה היה הה"א להקשות עליו מהמשנה של 'כל הברכות כולן ...?'  
 עיין רש"י ד"ה המבדיל בין קודש לחול, רש"י ורשב"ם ד"ה קשיא לעולא, תוס' ד"ה קשיא לעולא.

2. מדוע בברכת המצות וברכת הפירות אין חותמים בברוך?  
 עיין רשב"ם ד"ה ברכת המצות וד"ה הא נמי הודאה היא, רמב"ם הלכות ברכות פרק יא הל' א וראב"ד וכס"מ שם.

3. מדוע ברכה הסמוכה לחברתא אינו פותח בברוך?  
 עיין תוס' ד"ה חוץ מברכה הסמוכה (תחילת הדיבור).

4. מדוע ברכת 'אלוקי נשמה' ותפלת הדרך אינם פותחים בברוך? האם יש להקפיד לאומרם סמוך לברכה אחרת? (ויש להקשות על עוד ברכות שאינם פותחים בברוך אע"פ שאין נראים כסמוכות לחברתא.)  
 עיין תוס' ד"ה כל הברכות ותוס' ד"ה חוץ בא"ד וא"ת יהללוך, שו"ע סימן ו סע' ב ומ"ב שם ס"ק יב, שו"ע סימן קי סע' ו ומ"ב שם ס"ק כח.

5. מדוע הברכות של שבע ברכות פותחים בברוך אע"פ שהם סמוכות לחברתא?  
 עיין תוס' ד"ה חוץ מברכה (עד 'וא"ת יהללוך').

### דף קה.

#### גמ' רב חנניא בר שלמיא ותלמידי דרב

1. מדוע תלמידי רב רצו לבדוק אם הגיע זמן חשיכא? מדוע רב המנונא אמר שלא צריכים לעשות כך?

עיין רשב"ם ד"ה ונפסיק ד"ה לא צריכיתו, רי"ף דף כא: 'רב חננא בר שלמיא', ר"ן על הרי"ף שם ד"ה פוק חזי, רמב"ם הלכות ברכות פרק ד הל' ח וכס"מ שם, שו"ע סימן רעא סע' ה ומ"ב שם ס"ק יט.

2. האם מותר לקדש קודם שקיעה בערב שבת? איך זה תלוי בפירוש הסוגיה הנ"ל?  
 עיין ר"ן הנ"ל ושלטי הגבורים שם אות ב, רמב"ם הלכות שבת פרק כט הל' יא, צל"ח ד"ה אמר להו, שו"ע סימן רסז סע' ב ומ"ב שם ובה"ל סימן רעא ד"ה מיד.

3. מה הכוונה ששבת קובעת לענין קידוש ולענין מעשר? מה הקשר בין שני הדינים? עיין רשב"ם ד"ה דשבת היא קבעא וד"ה כשם שקובעת למעשר, תוס' ד"ה כך קובעת, רי"ף ור"ן הנ"ל.

4. מה הה"א לומר ששבת קובעת להבדלה? למסקנה, מדוע אינה קובעת? עיין רשב"ם ד"ה כך קובעת להבדלה וד"ה הבדלה אינה קובעת, ר"ן הנ"ל.

5. האם עדיף לאכול סעודה שלישית קודם תפילת מנחה או אחר תפילת מנחה? עיין תוס' ד"ה והנ"מ, רמב"ם הלכות שבת פרק ל הל' סי והגה"מ שם אות כ, שו"ע סימן רצא סע' ב ומ"ב שם.

6. האם מותר לשנות מים קודם הבדלה? מה הדין לגבי קידוש? עיין רשב"ם ד"ה לא קפדי אמיא, רמב"ם הלכות שבת פרק כט הל' ה ומ"מ שם, שו"ע סימן רעא סע' ד.

גמ' בעא מיניה רבינא מרב נחמן בר יצחק  
7. מי שלא קידש בלילה, איך צריך לומר בקידוש של יום?  
עיין שו"ע ורמ"א סימן רעא סע' ח.

8. אם לא הבדיל במוצ"ש עד מתי יכול להבדיל?  
עיין רשב"ם ד"ה מבדיל והולך, (יתבאר לקמן דף קו. ודף קז.).

9. באיזה סעודה יש לאכול את המאכלים המשובחים ביותר?  
עיין רשב"ם ד"ה כבוד יום, שו"ע סימן רעא סע' ג ומ"ב שם ס"ק ט, ערוה"ש שם ס"ק ט.

#### דף קה:

1. אם יש לו רק כוס אחד של יין לשבת מתי יש לשנות אותו?  
עיין רשב"ם ד"ה קידוש היום, שו"ע סימן רעא סע' ג ומ"ב שם ס"ק ח.

2. מדוע אמר רב נחמן בר יצחק שיש לסמוך על ההכרעה שלו שאומרים 'חביבה מצווה בשעתה' (תלוי בשינוי גירסאות)  
עיין רשב"ם על הסוגיה.

3. בברייתא של 'הנכנס לביתו', איך מותר לו לאכול קודם הבדלה?  
עיין תוס' ד"ה שמע מינה תמני, תוס' דף קב: ד"ה מניחו.

4. האם חייבים לומר ברכת המזון על כוס של ברכה? האם יש הבדל אם מברך ביחיד או עם זימון?

עיין תוס' ד"ה שמע מינה ברכה טעונה, גמ' לקמן דף קיז: 'א"ל רב חנן לרב' ורשב"ם רי"ף ור"ן שם, חידושי ר' דוד כאן ד"ה וש"מ ברכה טעונה כוס, רמב"ם הלכות ברכות פרק ז הל' טו והגה"מ שם אות ס (תחילת דבריו), שו"ע ורמ"א סימן קפב סע' א,ב ומ"ב שם (בעיקר ס"ק ד' וטז').



5. איך אפשר להוכיח מהברייתא שטעמו פגמו, יש דרכים לשתות מהכוס בלי לפגמו? האם רב אשי חולק על הברייתא או שהוא מפרשו באופן אחר?  
 עיין תוס' ד"ה שמע מינה טעמו פגמו, (ועיין עוד שו"ע סימן רע"א סע' י"א ומ"א שם ס"ק כד ומחצית השקל שם).

6. מה היה הה"א לומר שמי שטעם אינו יכול להבדיל?  
 עיין רשב"ם ד"ה וש"מ טעם מבדיל.

### דף קו.

1. האם אפשר לברך על כוס פגום בשעת הדחק?  
 עיין רשב"ם ד"ה קפיד אכסא, תוס' ד"ה קפיד, שו"ע סימן קפ"ב סע' ז.

2. האם אפשר לתקן כוס פגום? (ויתר דיני כוס פגום)  
 עיין שו"ע סימן קפ"ב סע' ג-ז ומ"ב שם.

### גמ' ת"ר זכור את יום השבת לקדשו

3. כדי לצאת ידי מצוות קידוש מדאורייתא, האם צריכים לומר אותו על הכוס? האם צריכים לשתות מהכוס?

עיין תוס' ד"ה זוכרהו, רמב"ם הלכות שבת פרק כ"ט הל' א,ה, מ"ב סימן רע"א ס"ק ב, ביאור הלכה שם ד"ה מיד בא"ד ועתה נבא לבאר.

4. מה החשיבות של קידוש היום אם אינו מברך אלא בורא פרי הגפן? מדוע נקרא 'קידושא רבה'?

עיין רשב"ם ד"ה אמר רב יהודה וד"ה קידושא רבה, ר"ן דף כ"ב. בדפי הרי"ף ד"ה אין לי אלא בלילה, שאלתו סימן נד והעמק שאלה שם אות ג, (ועיין עוד שו"ע סימן רפ"ט סע' א ומ"ב שם ס"ק ב).

5. האם מותר לשאר המסובין לשתות קודם ששתה המקדש? באילו נסיבות?  
 עיין תוס' ד"ה הוה גחין, רא"ש סימן טז, שו"ע סימן רע"א סע' טז.

### גמ' הנוטל ידיו לא יקדש

#### דף קו:

1. מה הסברה לומר שמי שכבר נטל את ידיו לא יאמר את הקידוש? לדעת רב ברונא, מה יש לו לעשות?

עיין רשב"ם ד"ה נטל ידיו, תוס' ד"ה הנוטל ידיו (בעיקר עד 'זבירושלמי דברכות'), ר"ן דף כ"ב. בדפי הרי"ף ד"ה נטל ידיו.

2. מה הכוונה שרב היה מקדש על הפת, האם הפת יכולה לבא במקום היין של קידוש? איך אפשר להוכיח מהנהגת רב שאפשר לקדש על היין בין נטילה לאכילת פת?  
 עיין רשב"ם ד"ה דחביבא ליה, תוס' ד"ה מקדש אריפתא, ר"ן הנ"ל, שו"ע ורמ"א סימן ערב סע' ט ומ"ב שם (בעיקר ס"ק ל"ב).

3. לפי מסקנת הסוגיה, האם מותר ליטול ידיים קודם קידוש?  
 עיין רשב"ם הנ"ל, תוס' ד"ה זימנין סגיאיין וד"ה מקדש אריפתא, ר"ן הנ"ל, שו"ע ורמ"א סימן רע"א סע' יג ומ"ב שם ס"ק ט"א, ס"ב.

גמ' אמר רב הונא אמר רב טעם אינו מקדש  
 4. מה הכוונה ש'טעם אינו מקדש'? מה הסברה לדין זה? איך הוא יצא ידי חיוב הקידוש  
 דאורייתא?  
 עיין רשב"ם ד"ה טעם, תוס' ד"ה טעם אינו מקדש, מהר"ם חלאווה ד"ה אמר רב הונא אמר  
 רב.

5. האם ה' שומר תלמידי חכמים מלעבור על איסור בשוגג?  
 עיין תוס' ד"ה אישתלי וטעים, תוס' גיטין דף ז. ד"ה השתא.

### דף קז.

1. להלכה, עד מתי אפשר להבדיל?  
 עיין רשב"ם ד"ה כל השבת, תוס' אמרימר מתני, ר"ן דף כא: בדפי הרי"ף ד"ה מי שלא הבדיל,  
 שו"ע סימן רצט סע' ו ומ"ב שם.

2. איך מבדילים במוצ"ש שחל בתשעה באב?  
 עיין תוס' הנ"ל, רא"ש תענית פרק ד' סימן מ, ר"ן הנ"ל, שו"ע סימן תקנו סע' א.

גמ' אמרי ליה מר ינוקא ומר קשישא  
 3. לפי מסקנת הגמ', האם רב חולק על הדין שאפשר להבדיל על חמר מדינה? איך פוסקים  
 לענין הבדלה? מה הדין לגבי קידוש?  
 עיין רשב"ם ד"ה מהו לקדושי, רא"ש סימן יז בא"ד בעי מיניה רב חסדא, תוס' ד"ה מקדש  
 אריפתא בא"ד וצ"ע אם מקדשין על השכר, ר"ן דף כב: ד"ה אבל קבע עילויה, שו"ע ורמ"א  
 סימן ערב סע' ט ומ"ב שם ושו"ע ורמ"א סימן רצו סע' ב ומ"ב שם.

4. מה נחשב 'חמר מדינה'? האם ראוי להבדיל על משקה חוץ מיין לכתחילה?  
 עיין רשב"ם ד"ה חמר מדינה וד"ה שמעת מינה תלת, רמב"ם הלכות שבת פרק כט הל' יז,  
 מ"ב סימן ערב ס"ק כד ובה"ל שם ד"ה שמקדשין על השכר, מ"ב סימן רצו ס"ק ח-י ובה"ל  
 שם ד"ה אם הוא חמר מדינה, ומ"ב סימן קפב ס"ק יג, שו"ת אגרות משה או"ח חלק ב סימן  
 עה.

5. מתי אפשר לברך בהמ"ז על כוס של ברכה ממשקה חוץ מיין?  
 עיין רשב"ם ד"ה כוס של ברכה וד"ה ה"מ דלא קבע ליה, ר"ן הנ"ל, שו"ע ורמ"א סימן קפב  
 סע' ב ומ"ב שם בעיקר ס"ק ויב.

6. מה השיעור של יין שצריך לשתות מהקידוש?  
 עיין רשב"ם ד"ה וטעם מלא לוגמיו, תוס' ד"ה אם טעם מלא, רא"ש סימן יח, שו"ע סימן  
 רעא סע' יג, ומ"ב שם ובה"ל שם ד"ה והוא רובו וד"ה של רביעית.

7. מי צריך לשתות את היין של קידוש? האם זה תלוי בסיבת קביעת השיעור?  
 עיין רשב"ם הנ"ל, רא"ש הנ"ל, ריטב"א עירובין עט: ד"ה הא דאמרי' המקדש, שעה"צ שם  
 ס"ק סה ובה"ל שם ד"ה וי"א דכיון שבין כולם.

### גמ' סמוך למנחה

8. מדוע התפילה של הצהריים נקראת בשם 'מנחה'?  
 עיין תוס' ד"ה סמוך למנחה.

**דף קז:**

1. על הצד שאיסור האכילה הוא משום הקרבת הפסח, מה הדין למי שכבר הקריב את פסחו?  
עיין תוס' ד"ה ואתי לאמנועי.

2. מה הגדרת 'אכילה גסה'? מה הדין של אכילה שהוא 'אכילה גסה'?  
עיין רשב"ם ד"ה או דילמא, תוס' ד"ה דילמא אתי למיכל.

3. לפי הצד שאיסור האכילה בערב פסח הוא כדי להימנע מאכילה גסה, מדוע הדגישו דווקא את מצוות אכילת מצה ולא אכילת הקרבן פסח?  
עיין רשב"ם הנ"ל ותוס הנ"ל.

4. לפי מסקנת הגמ', מה הרבותא בזה שאפילו לאגריפס אסור לאכול בערב פסח סמוך למנחה? האם מותר להתחיל סעודה לפני זמן האיסור על דעת להמשיך את סעודתו אחר שהגיע זמן האיסור?  
עיין רשב"ם ד"ה ריבותיה דאגריפס ד"ה סוף סוף וד"ה מהו דתימא, שו"ע סימן תעא סע' א ומ"ב שם ס"ק ט.

5. לפי מסקנת הגמ', מאיזה זמן אסור לאכול בערב פסח?  
עיין ר"ן דף כג. בדפי הרי"ף ד"ה ואיבעיא לן וחדושי אנשי שם שם אות א' וב', רא"ש סימן יט, שו"ע הנ"ל.

6. אילו דברים מותרים באכילה בערב פסח אפילו אחר סמוך למנחה? מדוע?  
עיין רשב"ם על הסוגיה, תוס' ד"ה מיני תרגימא, רא"ש סימן יט וקרוב נתנאל שם אות צ, שו"ע הנ"ל ומ"ב שם ס"ק ג, ד.

7. מה כוונת הרמז שהביאו מהפסוק 'נירו לכם ניר וכו'?'  
עיין רשב"ם ד"ה ואע"פ שאין לראיה לדבר וד"ה נירו לכם, תוס' ד"ה נירו לכם ניר.

**דף קח:**

1. איזה כמות של יין מותר לשתות בערב פסח?  
עיין תוס' ד"ה אלא אי אמרת, ר"ח ד"ה רבי צדוק, טור סימן תעא סע' א וב"י שם ד"ה ומ"ש ויין מותר (וחדושי ר' דוד כאן ד"ה מנא אמינא לה דחמרא), שו"ע שם ובה"ל שם ד"ה ויין מעט, מהר"ל גבורות ה' פרק מח ד"ה וענין שתיית יין.

2. אם אדם מכיר בעצמו שאפילו אם אוכל קצת בערב פסח זה ימנע אותו מלאכול מצה בליל פסח, מה יש לו לעשות?  
עיין רשב"ם ד"ה ואי טעם, תוס' ד"ה רב ששת, שו"ע סימן תע סע' ג, ושו"ע ורמ"א סימן תעא סע' א ומ"ב שם.

3. מה המקור למנהג של תענית בכורות?  
עיין תוס' ד"ה רב ששת הוה יתיב, רא"ש סימן יט, טור סימן תע (איזה בכורות מתענים ויתר דיני תענית בכורות עיין שו"ע סימן תע ומ"ב שם).

**גמ' ואפילו עני שבישראל**

4. לכתחילה, האם צריכים לאכול את כל הסעודה בהסיבה?  
 עיין רשב"ם ד"ה מצה צריכה וד"ה מרור אין צריך, רמב"ם הלכות חו"מ ומצה פרק ז הל' ו-ח, רמ"א סימן תעב סע' ז, חידושי הגרי"ז על הרמב"ם שם, מהר"ל גבורות ה' פרק מח ד"ה שמש צריך הסבה.

**5. באילו דברים הסיבה מעכב אפילו בדיעבד?**

עיין תוס' ד"ה מאי דהוה הוה, רא"ש סימן כ, גרי"ז הנ"ל, שו"ע סימן תעב סע' ז ומ"ב שם ס"ק כב ושעה"צ שם אות לג (ומ"ב סימן תעז ס"ק ד ושעה"צ שם אות ג,ד).

6. לפי מסקנת הגמ', מדוע כל הד' כוסות צריכים הסיבה? מה הדין בדיעבד אם לא היסב?  
 עיין תוס' ד"ה כולו נמי, ר"ן דף כג. בדפי הרי"ף ד"ה והשתא דאיתמר, רא"ש הנ"ל, שו"ע הנ"ל.

7. מה הפירוש של 'פרקדן'? מדוע אינו יוצא בזה? מדוע אינו יוצא בהסיבת ימין? (מה הנ"מ בין הפירושים?)  
 עיין רשב"ם ד"ה הסיבת ימין וד"ה שמא פרקדן, רא"ש הנ"ל בא"ד פרקדן.

**גמ' אשה אצל בעלה לא בעיא הסיבה**

8. מדוע אשה פטורה מהסיבה? (מה הנ"מ בין הפירושים?)

עיין רשב"ם ד"ה אשה אינה צריכה, רא"ש סימן כ בא"ד אשה לא בעי, שו"ע סימן תעב ד ומ"ב שם.

9. על איזה רב נאמר הדין שתלמיד אין צריך הסיבה בפני רבו? מדוע בפני אביו צריך הסיבה? מה הדין אם אביו הוא גם רבו?  
 עיין רשב"ם ד"ה בן עצל אביב, תוס' ד"ה בפני רבו, רא"ש הנ"ל בא"ד בן אצל אביב, שו"ע סימן תעב סע' ה ומ"ב שם.

**דף קח:**

1. מדוע נשים חייבות בד' כוסות?

עיין רשב"ם ד"ה שאף הן היו, תוס' ד"ה שאף הן היו וד"ה היו באותו הנס, תוס' מגילה דף ד. ד"ה שאף הן.

**גמ' א"ר יהודה אמר שמואל**

2. אם שתה הד' כוסות חי, לאיזה ענין יצא ולאיזה ענין לא יצא? ומדוע?

עיין רשב"ם ד"ה ידי יין וד"ה ידי חירות, ר"ן דף כג. בדפי הרי"ף ידי חירות לא יצא, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז פרק ט.

3. מה המקרה של שתאן 'בבת אחת'? אם שתה כך, לאיזה ענין יצא ולאיזה לא יצא?  
 עיין רשב"ם ד"ה ידי יין וד"ה אבל ידי ארבעה כוסות, תוס' ד"ה בבת אחת וד"ה ידי יין יצא, ר"ן הנ"ל שתאן בבת אחת, רמב"ם הנ"ל, חידושי הגרי"ז על הרמב"ם שם (בעיקר ד"ה שתה ארבעה כוסות וד"ה ולפי"ז נראה דזהו), ביאור הלכה סימן תעב ד"ה שלא כסדר.

4. מה היה זה"א לסתור בין רב יהודה אמר שמואל לברייתא? איך הגמ' מישבת את הסתירה? למסקנה, כמה יין צריך בכוסות של ליל הסדר?  
 עיין רשב"ם ד"ה אמר ר"י ד"ה קתני מיהת וד"ה הכי גרסינן כמו שכתוב, תוס' ד"ה ואת אמרת, שו"ע סימן תעב סע' ט.

5. כמה צריכים לשתות מכל אחד מהד' כוסות לכתחילה? בכמה יוצאים בדיעבד?  
 עיין תוס' ד"ה רובא דכסא, ר"ן הנ"ל ד"ה והוא דשתא רובא (ור"ן לעיל דף כב: ד"ה אם טעם), רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ט, ב"ח סימן תעב ד"ה ומ"ש וא"צ שישתה, גרי"ז הנ"ל בא"ד אולם ברמב"ם פ"ז מל' חו"מ ה"ט כתב, שו"ע סימן תעב סע' ט ומ"ב שם (בעיקר ס"ק ל,לג).

6. האם יש קפידה לשתות יין אדום בד' כוסות?  
 עיין חידושי ר' דוד ד"ה על תרא יין, שו"ע ורמ"א סימן תעב סע' יא ומ"ב שם.

7. מה כוונת הגמ' בקושיה, 'מה תועלת יש לתינוקות ביי"ן? איך פוסקים בדין זה?  
 עיין רשב"ם ד"ה וכי מה תועלת, ר"ן דף כג: בדפי הרי"ף ד"ה מה תועלת (וחידושי ר' דוד ד"ה אמר ר' יהודה), מרדכי דף לז: ד"ה מה תועלת, שו"ע סימן תעב סע' טו.

#### דף קט.

1. מה התועלת בזה שמחלקים קליות ואגוזים לתינוקות בליל פסח?  
 עיין שו"ע סימן תעב סע' טז ומ"ב שם ס"ק נ.

2. מהי ההנהגה של 'חוטפין' את המצות? מה התועלת בכך?  
 עיין רשב"ם ד"ה חוטפין מצה, רמב"ם וראב"ד הלכות חו"מ פרק ז הל' ג.

3. מדוע ר' עקיבא הקפיד שיצאו מהבית מדרש מוקדם בערב פסח?  
 עיין רשב"ם ד"ה חוץ מערבי פסחים, תוס' ד"ה חוץ מערבי פסחים, שו"ע ורמ"א סימן תעב סע' א.

#### גמ' ת"ר חייב אדם לשמח בניו

4. בזמן הזה איך אדם צריך לקיים את המצווה של שמחת יו"ט? איך הוא משמח את אשתו ובניו?

עיין תוס' ד"ה במה משמחו, רמב"ם הלכות יו"ט פרק ו הל' יז, יח, טור סימן תקכט וב"י שם ד"ה כתב הרמב"ם צריך אדם וד"ה ומ"ש הקטנים וב"ח שם, שו"ע שם ומ"ב שם ס"ק יא ובה"ל שם ד"ה כיצד משמחין.

#### גמ' א"ר חסדא רביעית של תורה

5. האם יש לחשב את השיעור של רביעית לפי המידות שהוזכרו בגמ' שלנו? האם זה מתאים לשיעור של רביעית על פי חישוב של שתים וחצי ביצה לרביעית?  
 עיין ביאור הלכה סימן רעא ד"ה של רביעית.

#### דף קט:

#### גמ' ולא יפחתו לו

1. מה הנ"מ להלכה מהכלל שליל ראשון של פסח נחשב 'ליל שמורים'?  
 עיין שו"ע סימן תפ ומ"ב שם ס"ק י, שו"ע סימן תפא סע' ב ומ"א שם ס"ק ב, ומ"ב שם ס"ק ד.

2. מה הנ"מ מהכלל שהד' כוסות נחשבות מצוות באפי נפשם?  
 עיין רי"ף דף כד., ר"ן שם ד"ה כתב הרב אלפס, רא"ש סימן כד, שו"ע ורמ"א סימן תעד סע' א  
 ומ"ב שם.

3. מדוע זוגות גורמים לסכנה של מזיקין?  
 עיין מהרש"א ד"ה שלום לטובה מצטרף.

### דף קיא.

גמ' ת"ר שלשה אין ממצעין

1. באילו נסיבות מותר לומר פסוקים כדי להתרפאות?  
 עיין תוס' ד"ה נפתח, הליכות שלמה פרק ח ס"ק כב, דרך שיחה סי' רנו.

### דף קיב.

גמ' ואפילו מן התמחוי

1. באיזה מקרה נאמר הדין של 'עשה שבתך חול ועל תצטרך לבריות'?  
 עיין תוס' ד"ה עשה שבתך חול, שו"ע סימן רמב ומ"ב שם (בעיקר ס"ק א).

### דף קיג:

גמ' שלשה הקדוש ברוך הוא אוהבן

1. אם ה'שונא' של הפסוק מדבר על מי ששונאים אותו מחמת עבירה שעבר, מדוע מצווה  
 להקדים את פריקת בהמתו כדי 'לכוף את יצרו' שלא לשנאותו?  
 עיין תוס' ד"ה שראה בו.

2. מה נחשב 'חבורת מצוה' שיש קפידא להשתתף בו?  
 עיין רשב"ם ד"ה בחבורת מצוה, תוס' דף קיד. ד"ה ואין מיסב.

### דף קיד.

משנה מזגו לו כוס ראשון

1. מתי אומרים שאין משגיחים בבת קול?  
 עיין תוס' ד"ה דאמר אין משגיחין.

משנה הביאו לפניו

2. במה מטבילים את הכרפס בטיבול ראשון?  
 עיין רש"י ד"ה מטבל בחזרת, תוס' ד"ה בטבל בחזרת, רא"ש סימן כה, ר"ן דף כד: בדפי הרי"ף  
 ד"ה הביאו לפניו מטבל.

3. מדוע מביאים לפניו את כל הקערה של הסדר בשלב זה?  
 עיין תוס' ד"ה הביאו לפניו, ר"ן דף כד: בדפי הרי"ף ד"ה הביאו לפניו מצה.

4. איזה שיעור של כרפס צריכים לאכול?  
 עיין רמב"ם הלכות חו"מ פרק ח הל' ב, רא"ש סימן כה וקר"נ שם אות פ, טור ושו"ע סימן  
 תעג סע' ו ומ"ב שם, ב"ח שם ד"ה ומ"ש ואין צריך.

5. למ"ד שחרוסת אינו מצוה, מדוע אין אכילת רשות מבטלת את אכילת המצוה של המצוה? עיין תוס' ד"ה אע"פ, ר"ן דף כה. בדפי הרי"ף ד"ה ומרור דרבנן, הגהות מהר"ב רנשבורג אות א.

#### דף קיד:

1. איך ר"ל מוכיח מהמשנה שמצוות צריכות כוונה?  
עיין רשב"ם ד"ה דילמא הא קמ"ל, תוס' ד"ה זאת אומרת וד"ה אכלו.
2. לפי מסקנת הגמ', מדוע טובלים את הטיבול הראשון (כרפסימן)?  
עיין מהר"ל גבורות ה' פרק נ ד"ה ונוטל.
3. לפי מסקנת הסוגיה, האם פוסקים שמצוות צריכות כוונה?  
עיין ר"ן דף כד: בדפי הרי"ף ד"ה מצווה להביא, ועיין מה שמובא לקמן דף קטו. שאלה 1.
4. אילו שני תבשילין יש להביא? ומדוע?  
עיין תוס' ד"ה שני מיני בשר וד"ה אחד, שו"ע סימן תעג סע' ד ומ"ב שם ס"ק כב, כג.
5. כשיש לו שאר ירקות לכרפס, מדוע אינו מברך בפה"א בשנית על המרור?  
עיין רשב"ם ד"ה פשיטא, רא"ש סימן כו, תוס' דף קטו. ד"ה והדר אכיל, שו"ע סימן תעג סע' ו ובה"ל שם ד"ה ואינו מברך.

#### דף קטו.

1. איך סוברים רב הונא ורב חסדא בדין של 'מצוות צריכות כוונה'? איך זה משפיעה על פסק ההלכה?  
האם יש חילוק בין מצוות דאורייתא למצוות דרבנן ובין מצוות של אכילה לשאר מצוות?  
עיין רשב"ם ד"ה פשיטא, תוס' ד"ה מתקיף לה, ר"ן דף כד: בדפי הרי"ף ד"ה מצווה להביא מצוה, שו"ע סימן ס סע' ד ומ"ב שם (בעיקר ס"ק י) וביאור הלכה שם ד"ה י"א שאין מצוות וד"ה וי"א שצריכות, שו"ע סימן תעה סע' ד ומ"ב שם ס"ק לד ובה"ל שם ד"ה כגון שאנסוהו.
2. לשיטת ר' חסדא, כשאין לו ירק אחר, באיזה אכילה יוצא ידי מצות מרור?  
עיין רשב"ם ד"ה ולבסוף אכיל, תוס' הנ"ל, ר"ן דף כה. בדפי הרי"ף סוף ד"ה מברך אמרור, שו"ע סימן תעה סע' ב ומ"ב שם.

#### גמ' אמר רבינא אמר לי רב משרשיא

3. איך מבארים את הענין שאכילת רשות 'מבטלת' אכילה של מצוה?  
עיין רש"י ד"ה ומבל לה, חידושי ר' דוד ד"ה ואפי' למאן דאמ' והארה 10 שם, תוס' דף קטו: ד"ה ידי מצוה.
4. לפי מסקנת הגמ', האם יש מ"ד שסובר שבזמן המקדש מצוה ומרור מבטלות זו את זו? מדוע בזה"ז צריכים קודם לאכול כל אחד בנפרד ואח"כ לאכול את שניהם יחד?  
עיין רשב"ם ד"ה מתקיף לה רב אשי, תוס' ד"ה אלא אמר רב אשי וד"ה אלא מברך אמצוה, (ועיין עוד בה"ל סימן תעה סע' א ד"ה ואומר זכר).

5. מדוע נטילת ידיים קודמת לאכילת הכרפס? האם מברכים על נטילה זו? האם יש להקפיד בדין זה גם בכל ימות השנה?  
 עיין רשב"ם ד"ה כל שטיבולו, תוס' ד"ה כל שטיבולו, מהר"ל גבורות ה' פרק נ ד"ה ונוטל ידיו, שו"ע סימן קנח סע' ד ומ"ב שם ס"ק יא,ב, בה"ל סימן תעג ד"ה פחות מכזית, ערוה"ש סימן קנח סע' ד,ה וסימן תעג סע' יח.

#### דף קטו:

1. מה זה ה'קפא' שמצריך לטבול את המרור בחרוסת?  
 עיין רשב"ם ד"ה צריך, תוס' ד"ה קפא.

2. מדוע צריכים נטילת ידיים פעם נוספת עבור המצה הרי כבר נטל עבור הכרפס?  
 עיין רשב"ם ד"ה אסחיה לדעתיה, תוס' ד"ה אסוחי מסח, ערוה"ש סימן תעה סע' א,ב.

3. מה המקרה של 'בלע'? מדוע זה פוסל במצות מרור ולא במצות מצה? (לפי הגירסה שלנו ועיין ברשב"ם גרסה אחרת).  
 עיין רשב"ם ד"ה בלע מצה וד"ה בלע מרור.

4. אם כבר נאמר הדין של בלע מצה ובלע מרור, מה החידוש בדין של בלע מצה ומרור?  
 עיין רשב"ם ד"ה בלע מרור.

5. מדוע אין מרור מבטל את מצות מצה כשבלע מצה ומרור יחד?  
 עיין תוס' ד"ה ידי מצה יצא, חידושי ר' דוד ד"ה בלע מצה ומרור (ועיין דבריו לעיל ד"ה ואפילו למאן דאמר).

6. מדוע כורכן בסיב פוסל אפילו במצות מצה?  
 עיין רשב"ם ד"ה כרכן, ר"ן דף כה: בדפי הרי"ף ד"ה גרסי' בגמ' (סוף דבריו), שו"ע סימן תעה סע' ג ומ"ב שם ס"ק לג.

7. איך מקיימים את הדין של 'עקירת שולחן' בזמן הזה?  
 עיין רשב"ם ד"ה ואין עוקר, תוס' ד"ה מדוע עוקרין.

8. מה התועלת בכך שהתינוקות שואלים על עקירת השולחן?  
 עיין תוס' ד"ה כדי שיכיר, מהר"ל גבורות ה' פרק נב ד"ה ועוקרין.

#### גמ' אמר שמואל לחם עוני

#### דף קטז.

1. כמה מצות צריכים לליל הסדר? על איזה מצה מברך 'על אכילת מצה' ועל איזה מברך 'המוציא'?

עיין רשב"ם ד"ה אף כאן בפרוסה, תוס' ד"ה מה דרכו, ר"ן דף כה: בדפי הרי"ף ד"ה הכל מודים וד"ה מיהו כתב רבינו, טור סימן תעה וב"ח שם ד"ה ומ"ש ומפני שיש, שו"ע שם סע' א ומ"ב שם ס"ק ב.

2. איך צריכים להכין את החרוסת?

עיין רשב"ם ד"ה לסמוכיה ד"ה וצריך לקהוייה וד"ה תבלין, תוס' ד"ה צריך לסמוכיה, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' יא, קיצור שו"ע סימן קיח סע' ד.



משנה מזגו לו כוס שני

3. איך יכולים לצאת ידי החיוב באמירת מה נשתנה? עיין שו"ע סימן תעג סע' ז ומ"ב שם.

4. איך מקיימים את הדין של 'מתחיל בגנות'?

עיין ר"ח ד"ה מתני' מזגו, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ד, ריטב"א ביאור ההגדה ד"ה עבדים היינו.

משנה רבן גמליאל היה אומר

5. מה הכוונה שכל שלא אמר ג' דברים אלו 'לא יצא ידי חובתו'?

עיין תוס' ד"ה ואמרתם זבח פסח, ר"ן דף כה: בדפי הרי"ף ד"ה כל מי שלא אמר, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ה, מאירי ד"ה ר"ג אומר כל מי שלא אמר, מהרש"א (חידושי אגדות) ד"ה כל מי שלא אמר.

דף קטז:

1. איך מקיימים את הדין של 'חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים'? עיין רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ו,ז, עמק ברכה ענין הגדה סימן ג.

2. לשיטת התנא קמא, איך מברכים בסוף ההגדה? איך פוסקים בדין זה? עיין רשב"ם ד"ה וחותרם בגאולה, תוס' ד"ה וחותרם בגאולה.

3. מדוע הגמ' נוקטת בפשטות שמי שסובר שמצה בזמן הזה דרבנן סובר שגם מצות סיפור יציאת מצרים זה רק מדרבנן? עיין ברכת אברהם ד"ה קסברי רבנן מצה בזה"ז.

דף קיז:

משנה מזגו לו כוס שלישי

1. בין אילו כוסות מותר לשתות ובין אילו אסור לשתות? ומדוע? עיין רשב"ם ד"ה בין הכוסות וד"ה בין ג' לד' ודף קח. ד"ה בין שלישי, תוס' ד"ה רביעי, רמ"א סימן תעב סע' ז ומ"ב שם ס"ק כ, ועיין מה שמובא בסמוך שאלה 3.

2. לפי מסקנת הגמ', האם ברכת המזון טעונה כוס? עיין רי"ף דף כו. א"ל רבינא לרבא שמעת מינה... / ר"ן שם ד"ה שמעת מינה, שלטי הגבורים שם אות א, ועיין מה שמובא לעיל דף קה: שאלה 4.

3. על איזה כוס אומרים 'הלל הגדול'? האם מותר לשתות יין או שאר משקים אחר הכוס הרביעי?

עיין רשב"ם ד"ה ה"ג ת"ר רביעי, תוס' ד"ה רביעי, רא"ש סימן לג, הגדת מהר"ל פי' לשון למודים ענין דין כוס ה' (דף קעד), שו"ע סימן תפא סע' א ומ"ב שם.

דף קיח.

1. מה נחשב 'מבזה את המועדות' עד כדי כך שהגמ' מדמה אותו לעובד ע"ז? האם יש להוכיח מכאן אם האיסור לעשות מלאכה בחול המועד הוי מדאורייתא? עיין רשב"ם ד"ה כל המבזה, משנה פרקי אבות פרק ג משנה א ומפרשים שם, תוס' חגיגה דף יח. ד"ה חולו של מועד, רמב"ם הל' יו"ט פרק ו הל' טז.

**דף קיט:****משנה אין מפטירין אחר הפסח**

1. לדעת רב, מה סיבת האיסור להמשיך לאכול אצל חבורה אחרת? האם דין זה נאמר גם לגבי מצה בזה"ז?  
עיינן רש"י ד"ה אמר רב, תוס' ד"ה אמר רב.

2. מה הסברה לאסור אכילת שאר מאכלים אחר הקרבן פסח?  
עיינן רש"י ד"ה כגון ארדילאי, ר"ן דף כז: בדפי הרי"ף ד"ה מאי אפיקומן, מלחמת ה' דף כו: בדפי הרי"ף.

3. האם אסור לאכול אחר אכילת מצה בזה"ז? באיזה כוזה יוצאים ידי עיקר מצות אכילת מצה? (באיזה מהם עושים 'כורך'? באיזה מהם הסיבה מעכבת?)  
עיינן רשב"ם ד"ה אין מפטירין, תוס' ד"ה באחרונה ותוס' דף קח. ד"ה מאי דהוה, רא"ש סי' לד, לה, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ז הל' ח ופרק ח הל' ט, שו"ע סימן תעז סע' א ומ"ב שם ס"ק ד ושעה"צ שם ס"ק ג, ד, ושו"ע סימן תעח סע' א ומ"ב שם.

**דף קכ.**

1. מה סברת המ"ד שאין מפטירין אחר הפסח אבל מפטירין אחר מצה?  
עיינן תוס' ד"ה מפטירין, מלחמת ה' דף כו: בדפי הרי"ף בא"ד והוי יודע שטעם.

2. עד איזו שעה ישנו איסור לאכול אחר האפיקומן?  
עיינן מלחמת ה' הנ"ל, שו"ת אבני נזר או"ח סימן שפא (בעיקר אות ד,ה).

3. מה סברת רב אחא בר יעקב בצורך? ב' דרשות למעט 'טמא ושהיה בדרך רחוקה' ו'ערל ובן נכר'?  
עיינן רשב"ם ד"ה כתוב בהאי.

4. האם מקיימים מצוה כשאוכל מצה כל ז' ימי הפסח?  
עיינן רשב"ם ד"ה אף ששת ימים, בעל המאור דף כו: בדפי הרי"ף בא"ד ויש ששואלין, שו"ע סימן תעה סע' ז ומ"ב שם ס"ק מד,מה.

5. מה הכוונה ש'בן נכר' אינו אוכל מהקרבן פסח?  
עיינן תוס' ד"ה כל בן נכר.

**משנה ישנו מקצתן**

6. מדוע לאחר שישנו אסור להמשיך לאכול מהקרבן פסח?  
עיינן רשב"ם ד"ה ישנו כולן, ראב"ד שמובא בסמוך.

**דף קכ:**

1. האם שינה אוסרת בנוסף להמשיך באכילת מצה? האם דברי ר' יוסי ש'נתמנמו יאכלו' הולכים על הרישא ש'ישנו מקצתן' או על הסיפא ש'ישנו כולם'?  
עיינן רשב"ם הנ"ל וד"ה רבי יוסי אומר, תוס' דף קיט: ד"ה אמר רב בא"ד והא דקאמרינן לקמן, רמב"ם הלכות חו"מ פרק ח הל' יד וראב"ד ולח"מ שם, שו"ע ורמ"א סימן תעה סע' ב ומ"ב שם ובה"ל שם ד"ה נתמנמו.

2. להלכה, עד מתי צריכים לאכול את האפיקומן?  
 עיין רשב"ם ד"ה ר"א בן עזריה, תוס' ד"ה אמר רבא, רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ח הל' טו  
 והלכות חמץ פרק ו הל' א, שו"ע סימן תעז סע' א ומ"ב שם ובה"ל שם ד"ה ויהא זהיר.

3. מדוע גזרו טומאת ידים בפיגול?  
 עיין רשב"ם ד"ה משום חשדי כהונה.

#### משנה בירך ברכת הפסח

4. באיזה מקרה מדובר שנחלקו אם ברכת הפסח וברכת הזבח פוטרים זה את זה?  
 עיין רשב"ם ד"ה ברכת הפסח, מאירי דף קכ: ד"ה ברך ברכת.

5. מה סברת רבי ישמעאל לומר שברכת הפסח פוטרת את של זבח? במה חולק רבי עקיבא?  
 עיין רשב"ם ד"ה ה"ג לכשת"ל לדברי ר"י וד"ה ולדברי ר' עקיבא.